

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора педагогічних наук, професора
Жарої Ганни Іванівни на дисертацію
Саченка Костянтина Сергійовича «Формування здоров'язбережувальної
компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами
ігрових видів спорту», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами відповідних галузей науки. Актуальність теми дисертаційної роботи Саченка Костянтина Сергійовича «Формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту» зумовлена низкою об'єктивних суспільних чинників, що позначається на системі шкільної і позашкільної освіти. В умовах дистанціювання постковідного суспільства і соціальних трансформацій, спричинених військовою агресією російської федерації проти України, забезпечення фізичної і ментальної безпеки, збереження індивідуального здоров'я дітей та молоді, підвищення рухової активності, формування соціальних навичок (міжособистісної комунікації, толерантності, взаємопідтримки, емпатії, здорової конкуренції, командної роботи, вирішення проблем, розв'язання конфліктів тощо) є надзвичайно актуальною задачею, потенційна можливість реалізації якої засобами ігрових видів спорту не викликає сумніву. Втім попри декларативне визнання здоров'язбережувальної функції ДЮСШ, у нормативно-правовій базі відсутні чіткі вимоги до формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців як цілісної педагогічної задачі: не визначено її структуру, критерії оцінювання, систему педагогічних умов і методичного забезпечення. Недостатня підготовка тренерів до створення здоров'язбережувального освітнього середовища та здійснення цілеспрямованої здоров'язбережувальної діяльності в межах навчально-тренувального процесу, брак конкретних специфічних засобів для формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту створюють суперечність між соціальним замовленням на здорову, фізично розвинену особистість та

реальною відсутністю цілеспрямованої педагогічної системи формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ. Це беззаперечно актуалізує тематику даного дослідження, а поставлена мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту цілком відповідає вимогам сучасної освіти і педагогічної науки.

Свідченням фундаментальності й актуальності роботи є її зв'язок з тематичними планами наукових досліджень кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України «Професійна мобільність учасників освітнього процесу в умовах реформування вищої освіти» (державний реєстраційний номер: 0122U200923) та «Сучасні тенденції підготовки фахівців в умовах євроінтеграції» (державний реєстраційний номер: 0125U001181). Тему дисертаційної роботи затверджено Вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (протокол № 7 від 21 червня 2023 р.).

Наукова новизна результатів дослідження. Даючи оцінку науковим здобуткам, викладеним у представленій дисертаційній роботі, насамперед варто зацентувати увагу на тих із них, які мають наукову новизну.

К. С. Саченком вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено модель формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту, що становить цілісну, ієрархічно організовану, динамічну педагогічну систему й складається з цільового (мета і завдання формування здоров'язбережувальної компетентності за п'ятьма компонентами), методологічно-концептуального (методологічні підходи, принципи та провідна концепція фізичної грамотності), змістового (компонентна структура здоров'язбережувальної компетентності та зміст, реалізований у загальному, специфічному й індивідуальному модулях), технологічно-процесуального (форми, методи, засоби та чотири етапи

формування – орієнтаційно-мотиваційний, інформаційно-діяльнісний, інтеграційно-рефлексивний, творчо-самоактуалізаційний) і діагностично-результативного (критерії, показники, рівні та результат сформованості здоров'язбережувальної компетентності) блоків; конкретизовано поняття «здоров'язбережувальна компетентність вихованця дитячо-юнацької спортивної школи» як інтегральну динамічну особистісну якість, що формується в процесі цілеспрямованої педагогічної діяльності в системі позашкільної освіти спортивного профілю та відображає здатність і готовність вихованця усвідомлено зберігати, зміцнювати й відтворювати власне фізичне, психічне, соціальне і духовне здоров'я в умовах навчально-тренувальних навантажень, спортивної конкуренції та сучасних соціокультурних викликів через систему сформованих цінностей, знань, умінь, навичок і досвіду здоров'язбережувальної діяльності; розкрито структуру здоров'язбережувальної компетентності вихованця дитячо-юнацької спортивної школи, яка містить взаємопов'язані компоненти (когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-практичний, соціально-комунікативний, рефлексивно-оцінний), та обґрунтовано критеріально-діагностичну систему її вимірювання (п'ять критеріїв, сорок один показник, три рівні сформованості – низький, середній, високий); визначено й обґрунтовано комплекс педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ: створення здоров'язбережувального освітнього середовища; переорієнтація професійної свідомості тренерів-викладачів із вузькоспортивного результату на пріоритет здоров'я; інтеграція здоров'язбережувального змісту в усі компоненти навчально-тренувального процесу; забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії всіх учасників освітнього процесу; використання сучасних здоров'язбережувальних технологій і цифрових засобів у поєднанні з традиційними методами педагогічної взаємодії.

Дисертантом уточнено теоретичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл на основі компетентнісного підходу, у частині

обґрунтування педагогічного потенціалу ігрових видів спорту та диференціації засобів його реалізації за видовою специфікою; а також забезпечено подальший розвиток форм, методів та засобів формування здоров'язбережувальної компетентності засобами ігрових видів спорту, зокрема методу модифікованих ігор малих складів, профілактичних розминкових протоколів, тренінгів психологічної саморегуляції, положення щодо екстраполяції міжнародного досвіду функціонування спеціалізованих закладів спортивної підготовки до української системи ДЮСШ.

Оцінюючи **ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації** К. С. Саченка, варто зазначити, що значною мірою вона забезпечується структурою роботи, логікою побудови дизайну дослідження, який відображає концептосферу авторської позиції стосовно вирішення поставленої наукової задачі. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Дисертантом чітко визначено актуальність теми, об'єкт і предмет, мету і завдання, наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів дослідження. У процесі розв'язання поставлених завдань було застосовано оптимальний комплекс логічно обґрунтованих взаємодоповнюваних методів дослідження: аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення наукових джерел і нормативно-правових документів; компаративний аналіз; анкетування, тестування, бесіда, педагогічне спостереження, експертне оцінювання, аналіз щоденників самоконтролю та рефлексії; педагогічний експеримент; моделювання; методи математичної статистики.

Вихідним положенням дисертаційного дослідження К. С. Саченка є те, що цілеспрямоване формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ засобами ігрових видів спорту має поєднувати високий оздоровчий потенціал з власною траєкторією спортивного розвитку особистості.

Висвітлена у рецензованій роботі єдність теоретичної і практично-прикладної підготовки дітей та молоді в ігрових видах спорту з базовою методологією здоров'язбереження як основи сталого розвитку суспільства

дозволила автору зробити припущення й підтвердити результатами педагогічного експерименту ефективність розробленої моделі формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ засобами ігрових видів спорту завдяки комплексу взаємопов'язаних та взаємопідсилювальних педагогічних умов: створення у дитячо-юнацькій спортивній школі здоров'язбережувального освітнього середовища, переорієнтація професійної свідомості тренерів-викладачів ДЮСШ з вузькоспортивного результату на пріоритет здоров'я вихованця через систему методичної роботи, інтеграція змісту, що стосується збереження здоров'я, у всі компоненти та в усі організаційні форми навчально-тренувального процесу ДЮСШ, забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії всіх учасників освітнього процесу ДЮСШ, використання сучасних здоров'язбережувальних технологій та цифрових засобів у поєднанні з традиційними методами педагогічної взаємодії.

Достовірність і наукова новизна дослідження забезпечуються ретельною дослідно-експериментальною перевіркою висунутих теоретичних положень, результати якої переконливо свідчать про суттєві статистично значущі позитивні зміни у рівнях сформованості компонентів здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ.

Значення отриманих автором результатів для науки й практики.

Практичне значення отриманих дисертантом результатів дослідження полягає у тому, що вони можуть стати основою для оновлення змісту навчально-тренувального процесу ДЮСШ. Розробка й апробація інноваційних методичних компонентів (аналіз кейсів спортивного довголіття, програми тренінгу психологічної саморегуляції «Стрес у грі», тренінгу «Як вести щоденник самоконтролю», міні-тренінгу «Як скоригувати дієту в період змагань?», практичних відпрацювань «Перша допомога при типових спортивних травмах», вправ «Антистрес» під час тайм-ауту в умовах змагальної діяльності, «Бесіди-комікси про маленьких баскетболістів», Бесіди-казки з персонажами «Сильний Богатир», «Швидка Лисичка», «Розумна Сова», щоденники самоконтролю та рефлексії), а також

практичних рекомендацій для адміністрації ДЮСШ, тренерів-викладачів, вихованців і батьків може знайти широке використання в практиці дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у системі підвищення кваліфікації тренерсько-викладацьких кадрів, процесі професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту, а також можуть бути рекомендовані як методична основа при розробці відповідних освітніх програм і професійних стандартів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Структура дисертації, яка складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків, є логічною, відповідає встановленим вимогам, а її структурні елементи є взаємопов'язаними.

У першому розділі «Теоретичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту» автором розкрито стан розробленості досліджень з проблеми здоров'язбереження в українській педагогічній думці; здійснено теоретичний аналіз базових понять («здоров'я», «здоровий спосіб життя», «здоров'язбереження», «компетенція», «компетентність», «ключова компетентність») та узагальнення позицій українських і зарубіжних дослідників щодо основних підходів до тлумачення поняття «здоров'язбережувальна компетентність». Уточнено сутність здоров'язбережувальної компетентності вихованця ДЮСШ, яку визначено як інтегральну динамічну особистісну якість, що формується в процесі цілеспрямованої педагогічної діяльності в системі позашкільної освіти спортивного профілю та відображає здатність і готовність вихованця усвідомлено зберігати, зміцнювати й відтворювати власне фізичне, психічне, соціальне і духовне здоров'я в умовах навчально-тренувальних навантажень, спортивної конкуренції та сучасних соціокультурних викликів. Визначено п'ятикомпонентну структуру означеної компетентності, що інтегрує когнітивний, мотиваційно-ціннісний, діяльнісно-практичний, соціально-комунікативний та рефлексивно-оцінний компоненти. Окреслено методологічні засади дослідження, що ґрунтуються на

взаємодоповнювальному комплексі підходів – компетентнісного, системного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, аксіологічного, середовищного та інтегративного.

Позитивним здобутком дисертанта, на наш погляд, є виокремлення і конкретизація змісту поняття «здоров'язбережувальна компетентність вихованця дитячо-юнацької спортивної школи» з точки зору локалізації суб'єкта формування даної компетентності і врахування специфічного контексту її функціонування.

Обґрунтовано педагогічний потенціал ігрових видів спорту як засобу формування здоров'язбережувальної компетентності: з'ясовано їх сутність і специфічні ознаки, доведено інтегральний характер впливу ігрових видів спорту на всі компоненти означеної компетентності. Схарактеризовано диференціацію завдань за етапами багаторічної спортивної підготовки, систему педагогічних принципів, методів, форм та інноваційних технологій, а також виховний потенціал командних ігрових видів спорту з урахуванням психолого-педагогічних особливостей вікових етапів.

Заслуговує на схвалення проведений автором ґрунтовний компаративний аналіз формування здоров'язбережувальної компетентності у спеціалізованих закладах спортивної підготовки, на основі якого виокремлено п'ять основних типів організаційних моделей спеціалізованих закладів спортивної підготовки – функціональних аналогів ДЮСШ (централізована державна, елітна школа спорту з пансіоном, клубна академія при професійному клубі, приватна комерційна академія боардінг-типу, інтегральна шкільно-клубна). К. С. Саченком визначено функціональну подібність української системи до китайської та чесько-словацької моделей і обґрунтовано перспективні напрями екстраполяції міжнародного досвіду до української системи ДЮСШ.

У другому розділі «Модель формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту» автором обґрунтовано критеріально-діагностичну систему, що охоплює п'ять критеріїв (когнітивний, мотиваційно-ціннісний,

діяльнісно-практичний, соціально-комунікативний, рефлексивно-оцінний), які розкриваються через сукупність із сорока одного показника. Виокремлено й схарактеризовано три рівні сформованості компетентності – низький (репродуктивно-фрагментарний), середній (продуктивно-стабільний) та високий (творчо-системний). Підібрано валідний і надійний діагностичний інструментарій та обґрунтовано його адаптацію за чотирма віковими етапами підготовки і за видовою специфікою п'яти ігрових видів спорту (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол, водне поло). За результатами констатувального етапу педагогічного експерименту, проведеного на базі п'яти провідних українських ДЮСШ за участю 408 вихованців і 47 тренерів-викладачів, розроблено модель формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ засобами ігрових видів спорту, яку визначено як цілісну, ієрархічно організовану, динамічну педагогічну систему. Ефективність функціонування моделі забезпечується комплексом із п'яти педагогічних умов: створенням здоров'язбережувального освітнього середовища; переорієнтацією професійної свідомості тренерів-викладачів із вузькоспортивного результату на пріоритет здоров'я; інтеграцією здоров'язбережувального змісту в усі компоненти навчально-тренувального процесу; забезпеченням суб'єкт-суб'єктної взаємодії всіх учасників освітнього процесу; використанням сучасних здоров'язбережувальних технологій і цифрових засобів у поєднанні з традиційними методами педагогічної взаємодії. Імпонує ґрунтовність та інноваційність розроблених і підібраних дисертантом методичних матеріалів до навчально-тренувальних занять, а саме: комікси-бесіди, бесіди-казки, «мудрі правила» з ігровим закріпленням, міні-тренінги тощо. Це свідчить про здатність до педагогічної творчості і створення психологічно комфортного здоров'язбережувального середовища на заняттях з вихованцями ДЮСШ, що сприяє формування у них мотивації до занять, розвитку емоційного інтелекту і комунікативних навичок, рефлексивних умінь тощо.

У третьому розділі «Експериментально-дослідна робота з формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких

спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту» висвітлено методику реалізації моделі формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту та проаналізовано результати її експериментальної перевірки.

Формувальний етап експерименту проведено на адекватній вибірці (152 вихованців експериментальних груп та 23 тренерів-викладачів) на базі двох експериментальних закладів. Варто відмітити системність підходу автора до побудови логіки констатувального і формувального етапу педагогічного експерименту, повноту відбору та аналізу емпіричних даних, урахування не тільки процесу формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ у процесі спортивної підготовки, але й одночасного розвитку здоров'язбережувальної компетентності тренерів-практиків, набуття ними готовності до здоров'язбережувальної діяльності і створення здоров'язбережувального освітнього середовища у навчально-тренувальному процесі.

Слід також констатувати надзвичайно складні умови проведення формувального етапу експерименту – велика кількість повітряних тривог, що вимагали евакуації вихованців до бомбосховищ (380 і 420 на двох експериментальних локаціях), відключення електроенергії, тотальне виснаження тренерів і вихованців внаслідок тривалої війни тощо. Заслужовує на схвалення урахування автором в експерименті алгоритмів реагування на повітряну тривогу і забезпечення психологічної підготовки вихованців до можливих стресових ситуацій, психологічна підтримка тренерів, що внесено до змісту експериментальної моделі у вигляді додаткових компонентів.

Повнота викладення основних результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях. Результати дисертаційної роботи К. С. Саченка достатньо апробовані й опубліковані. Якісно і кількісно публікації відповідають чинним вимогам. Основні положення і висновки дисертаційного дослідження відображено у 7 публікаціях, із них 3 статті – у фахових наукових виданнях України, 1 розділ – у колективній монографії; 3 публікації апробаційного характеру представлені у збірниках матеріалів

міжнародних науково-практичних конференцій та семінарів.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Аналіз дисертації та наукових публікацій Саченка Костянтина Сергійовича, у яких висвітлені основні наукові результати дослідження, дає підстави стверджувати, що в цілому автором дотримані вимоги академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація не виявлені). При використанні ідей, тверджень, відомостей із зовнішніх джерел інформації у роботі подані коректні посилання на них, що відповідає нормам законодавства про авторське право й суміжні права. Зміст анотації поданої дисертаційної роботи відповідає її загальному змісту.

Дискусійні положення, зауваження і побажання до змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи рівень науково-методичної підготовки і наукові здобутки Саченка Костянтина Сергійовича, дисертаційне дослідження якого виконано на високому науковому рівні, варто звернути увагу на те, що деякі його положення є дискусійними, що вимагає зробити певні уточнення, зауваження та рекомендації з метою подальшого удосконалення окресленої проблематики.

1. Термінологічний апарат дослідження є логічно обґрунтованим, втім робота суттєво виграла б, якщо б уживання деяких термінів було узгоджено не тільки з іноземними, але й із провідними вітчизняними напрацюваннями. Наприклад:

- Термін «фізична грамотність» є досить дискусійним у науковій спільноті (Durden-Myers E.J., Bartle G, Whitehead M/E., Dhillon K.K.) і з'явився шляхом прямого перекладу з англ. "Physical literacy", тому його логічно замінити терміном «грамотність у фізичній культурі» (Ю. Павлова, І. Тимкович, Л. Цьовх, С. Пономарьов).

- У тексті автором використовуються традиційні, але методологічно застарілі терміни «фізичні якості» (швидкість, спритність, витривалість, координація, гнучкість, сила), у той час коли провідними фахівцями з фізичної культури і біомеханіки спорту (М. Носко, О. Архипов та ін.) переконливо науково обґрунтовано терміни «рухові функції», «рухова

активність», «формування рухових умінь та навичок» тощо. Тому термін «фізичні якості», «фізична активність», «фізичні навантаження» доцільно вживати як «рухові якості», «рухова активність» (автор подекуди уживає обидва терміни), «рухові навантаження» [с. 68, 69, 71, 80].

- Визначення поняття «здоров'я» І. Дроботько, подане автором в п. 1.1 [с. 41], є парафразом визначення ВООЗ, і не несе змістової диференціації в контексті аналізу цього поняття. Натомість у контексті дисертаційного дослідження логічним було б розглянути поняття «здоров'я» з точки зору здатності до адаптації у процесі спортивної підготовки і збереження спортивного довголіття, тим більше, що уточнюючи визначення здоров'язбережувальної компетентності в сенсі функціонального призначення, автором виокремлено насамперед адаптаційну функцію здоров'язбережувальної компетентності у системі ДЮСШ як забезпечення оптимальної адаптації вихованця до інтенсивних фізичних і психічних навантажень навчально-тренувального процесу.

- Окремі поняття бажано привести до єдиного термінологічного поля: наприклад, уживання терміну «психоемоційне здоров'я» [с. 63], ототожнення понять «фізичний стан» і «функціональний стан» [с. 114–115] не є обґрунтованими; «уміння виконуються» [с. 128] – виконуватися можуть вправи, завдання, а уміння, навички – проявлятися або демонструватися.

- В анотаціях варто було б оптимізувати кількість ключових слів, об'єднавши терміни «фізичне здоров'я», «психічне здоров'я», «соціальне здоров'я», «духовне здоров'я» в єдиний загальноприйнятий термін – «складові здоров'я».

2. Автором детально описано логіку проведеного експериментального дослідження і застосованих методів. Утім для зручності читача у змісті дисертації бажано було б виокремити дизайн дослідження, тобто окремим пунктом подати детальний опис методів дослідження та етапів організації експерименту.

3. Автор визначає розроблену ним модель формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ засобами

ігрових видів спорту «як цілісну, ієрархічно організовану, динамічну педагогічну систему». Втім ієрархічність передбачає наявність надсистеми і підпорядкованої їй системи, або системи і підпорядкованих підсистем відповідно. Динамічність же передбачає здатність до постійного руху, швидкої адаптації до змінних умов і ситуацій невизначеності. Вважаємо, що графічна форма представленої моделі значно виграла б, якщо б у її структурі були б передбачені як компоненти або зв'язки підпорядкованості, так і перспективні напрями динаміки її розвитку, що відображено в описі реагування на виклики [с. 216–219].

4. Оскільки тематика дисертаційного дослідження стосується практики спортивної підготовки вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл, то апробацію результатів дисертаційного дослідження варто було б поширити також на наукові заходи (конференції) фізкультурно-спортивного та фізкультурно-оздоровчого спрямування.

5. Відповідно до п. 13 Вимог до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40, «Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації», натомість у додатках ці відомості не вказані, вони представлені лише в анотації. У додатках містяться тільки копії довідок про впровадження результатів дисертаційного дослідження.

6. У висновках автором зазначено вирішення наукової проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту. Втім, вирішення наукової проблеми скоріше притаманне для дисертаційних досліджень доктора наук. Для дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії варто говорити про розв'язання наукового завдання або наукової задачі, яка є частиною більш фундаментальної наукової проблеми.

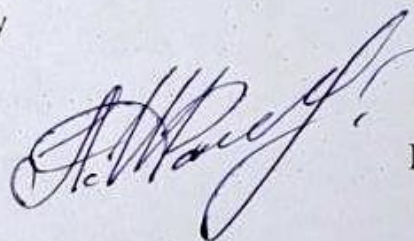
7. Варто звернути увагу дисертанта на деякі технічні аспекти, які не знижують загальної цінності роботи, але утруднюють її прочитання і загальне сприйняття:

- у тексті немає посилань на рисунки 1.2, 1.4, 2.3, 3.2, 3.3, 3.4, таблиці 1.4, 1.5, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.16;
 - оформлення покликань одночасно на декілька джерел подекуди не послідовне, наприклад, с. 63 [210; 255; 274; 251; 107];
 - таблиці 1.3 [с. 76–77], 1.5 [с. 101–102], 2.2 [118–119], 2.3 [с. 122–123], 2.4 [с. 127–128], 2.5 [с. 131–132], 2.6 [с. 135–136], 3.2 [с. 195–196], 3.5 [с. 215–216] при перенесенні на іншу сторінку не містять позначення про їх продовження.
 - у представленій дисертації містяться додатки З, І, Й, натомість згідно із загальними державними стандартами, нумерація додатків не повинна містити позначення Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї.
 - подекуди (п. 1.2) у тексті зустрічаються повтори, наприклад «командні ігрові види спорту мають значний виховний потенціал у формуванні...» [с. 80–83] – дев'ять однакових текстових формулювань. Більш коректним було б подати це формулювання для узагальнення, а далі викладати текст пунктами нумерованого списку. Дублювання тексту опису показників критеріїв сформованості здоров'язбережувальної компетентності вихованців ДЮСШ [с. 115–118 і далі до с. 136] і відповідних таблиць (2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6) не несуть додаткового змістового сенсу. Аналогічне дублювання спостерігається при характеристиці експериментальних і контрольних груп [с. 224–225] і таблиці 3.6.
 - коректність відмінювання прізвищ і зазначення ініціалів науковців, на роботи яких здійснюється посилання у тексті [с. 26] Г. Жарої (не І. Жари).
- Однак, вказані зауваження й побажання не знижують наявної теоретичної і практичної значущості роботи, і спрямовані на використання їх у подальших наукових розробках дисертанта.

Висновок. Дисертаційне дослідження Саченка Костянтина Сергійовича «Формування здоров'язбережувальної компетентності вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл засобами ігрових видів спорту», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки, є цілісним, самостійним, завершеним

дослідженням. У дисертаційній роботі подано науково обґрунтовані результати теоретичних і практичних розвідок досліджуваної проблематики, які мають безсумнівну актуальність, наукову новизну, експериментально і статистично підтверджену достовірність отриманих результатів, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків. Можемо стверджувати, що поставлене наукове завдання виконано на високому науковому рівні, дисертаційна робота відповідає нормативним вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Саченко Костянтин Сергійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент –
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри біологічних основ
фізичного виховання, здоров'я і спорту
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка

Ганна ЖАРА

Підпис Ганна Жара
ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка

